

Ett sekunds lykke

Yimou Zhangs langs veien i et øde landskap av sanddyner går en mann med ett mål i tankene: å nå den nærliggende byen, og sørge for at han får med seg neste visning av nyhetene på kinoen der. Men inn i fortellingen kommer Liu, en foreldreløs jente som er fast bestemt på å stjele filmrullene, av grunner som i utgangspunktet er like mystiske som hvorfor mannen trenger å se dem. De to blir viklet inn i en historie med flere lag, som også inkluderer den karismatiske og mektige kinosjefen kjent som Mr. Movie.

"Ett sekunds lykke" er både en hyllest til filmens magi, og en refleksjon over bildets kraft og bruken av film som propaganda. Det er også en historie om familiebånd: Hva er vi villige til å gjøre for de vi elsker?

Zhang Yimou er en kinesisk regissør, født i 1951 i Xi'an. Hans regidebut, *Red Sorghum* (1987), vakte umiddelbar oppmerksomhet, og han etablerte seg som en stor regissør i Kina med *Raise the Red Lantern* fra 1991. Han er også kjent for sine kampsport-filmer, blant annet *Hero* (2002) og *House of Flying Daggers* (2004). (Denne omtalen er utarbeidet av filmens distributør, men er noe redigert av undertegnede.)

I løpet av filmens handling er ikke den mannlige hovedrollen navngitt, men i ulike kildematerialer står denne karakteren oppført som Zhang Jiusheng. Undertegnede vil derfor referere til han med dette navnet i det påfølgende oppgavesettet.

Det har vært en del kontrovers rundt filmens tilblivelse. Kinesiske myndigheter skal ha mislikt deler av filmens innhold, og den ble holdt tilbake to dager før den planlagte premierevisningen under Berlin Film Festival (2019). Enkelte scener skal derpå, visstnok, ha blitt både omklippet samt filmet på nytt (eksempelvis scener som skal ha fremstilt fattige kinesere) før filmen ble godkjent av myndighetene. Det er vanskelig å få innsyn i detaljene rundt hva som faktisk ligger bak denne antatte sensureringen, men om man ønsker kan man selv søke ulike kilder på nettet for mer informasjon.

Filmen varer i 1 time og 39 minutter. All tale er på kinesisk. Den er kategorisert under filmsjangeren drama. Filmens trailer kan sees [her](#).

EGNETHET I SKOLEN

"Ett sekunds lykke" har fått aldersgrense 9 år. Medietilsynets begrunnelse for denne aldersgrensen er at "denne filmen inneholder enkelte dramatiske scener og voldsinnslag. Da disse er lite nærgående, får filmen aldersgrense 9 år." Dette tatt i betraktning, samt med utgangspunkt i filmens tema og formspråk, vil man kunne si at den i skolesammenheng egner seg best i ungdomsskolen og på videregående.

Det faglige arbeidet før og etter visningen av "Ett sekunds lykke" vil kunne bidra til å nå flere av lærerplanens kompetansemål, ikke minst i fagene norsk (språk/kommunikasjon o.a.), KRLE (etikk/moral o.a.), samfunnsfag (historie, geografi o.a.) og mediefag (filmmediet/filmhistorie). I Kunnskapsløftet ser man at tre tverrfaglige temaer er bli viet mye plass: Bærekraftig utvikling, demokrati og medborgerskap, samt folkehelse og livsmestring. Filmer som "Ett sekunds lykke" vil kunne egne seg godt til bruk opp mot de to sistnevnte temaene. Les mer om læreplanmål [her](#).

OPPGAVESAMLING

Oppgavene under kommer ikke i en bestemt rekkefølge. Disse kan ulike faglærere og elever selv velge blant for å rette fagutbyttet dit man ønsker. Merk: Det er ikke tenkt at det skal jobbes med samtlige oppgaver. Hver

Filmstudieark

Forfatter: Per Olav Heimstad
 Klassetrinn: [8. - 9. trinn, 10. trinn, Videregående]
 Fag: Samfunnsfag, Norsk, KRLE-faget, Mediefag
 Tema: Barns rettigheter, Drømmer, Død/sorg, Familie, Filosofi og etikk, Framtidshåp og drømmer, Helse, Historie, Individ/grupper, Kjærlighet, Løgn/sannhet, Mediekunnskap, Menneskerettigheter, Omsorg, Oppvekst, Politikk og samfunn, Språk og uttryksmåter

Fakta

Originaltittel: 一秒钟
 Regi: Yimou Zhang
 Roller: Haocun Liu, Yi Zhang, Wei Fan
 Manus: Yimou Zhang, Jingzhi Zou
 Genre: Drama
 Nasjonalitet: Kina
 Språk: kinesisk
 Produsent: Ping Dong, William Kong, Liwei Pang, Shaokun Xiang
 Lengde: 1 t. 45 min.
 Distribusjon: Another World Entertainment
 Produksjonsår: 2021
 Aldersgrense: 9 år

Filmplakat:

enkelt lærer må gjerne, med utgangspunkt i egen elevgruppe, vurdere (og eventuelt korrigere) de ulike oppgavers vanskelighetsnivå og formuleringer. Velg også selv om besvarelsene skal skje skriftlig eller muntlig, og hvorvidt elevene skal jobbe individuelt eller i grupper. Mange av oppgavene passer også godt til klasse-/gruppediskusjon.

Flere av spørsmålene/oppgavene kan nødvendigvis ikke besvares ut fra informasjon fra filmen alene. Å i tillegg gi elevene tilgang til internett og ulike oppslagsverk vil være avgjørende. Langt fra alle spørsmål vil ha klare fasitsvar. Noen av spørsmålene/oppgavene henspiller på mindre fremtredende – men viktige – elementer i handlingen. Det bør derfor ikke være for stor avstand i tid mellom forarbeid, visning og etterarbeid.

A: FORBEREDELSESOPPGAVER

Oppgaveseksjon A kan det med fordel jobbes med i forkant av visningen. Om man ikke har anledning til det, vil det likevel kunne gi et relevant læringsutbytte å bruke tid på denne seksjonen også i etterkant.

1) Filmens handling er lagt til kulturrevolusjonen i Kina. Bruk internett og finn informasjon om hva og når kulturrevolusjonen var.

2) Under kulturrevolusjonen i Kina var Mao Zedong statsleder. Mao Zedong er en av verdenshistoriens mest kjente ledere, og har gitt navn til ideologien Maoismen. Bruk internett og lærebøker og finn informasjon om Mao og på hvilke måter han påvirket Kina (og verden) i den tiden han satt med makten.

3) Filmens handling er lagt til den kinesiske Hubei-provinsen. Bruk internett og finn ut hvor dette området befinner seg og hva slags type landskap man finner her.

4) I forkant av visningen er det greit å vite hva en filmavis er. I mange land, i Norge så vel som i Kina, før den tid hvor folk flest fikk TV-apparater og nyhetssendinger, var det vanlig at den som gikk på kino, før visningen av hovedfilmen, fikk se en "filmavis". Dette var nyhetsinnslag som skulle oppdatere landets innbyggere på små og store hendelser. I Norge ble disse produsert i tidsrommet 1941 – 1963. (Tips: Å for eksempel se Filmavisen fra uke 20 1945 på Youtube eller nrk.no, da nordmenn jubler over at Den andre verdenskrig er over, anbefales.)

B: KARAKTERENE

1) Hva får vi vite om livet til Zhang Jiusheng? Sitt i grupper og lag en tidslinje hvor dere plotter inn de viktigste hendelsene i livet hans. Etterpå sammenligner dere denne tidslinjen med den andre i klassen har laget.

2) Hva er Zhang Jiushengs sterke og svake sider, slik du ser det? Skriv ned noen stikkord. Etterpå sammenligner du med hva andre i klassen har skrevet.

3) Sammenlign førsteinntrykket du fikk av Lui med slik hun fremstår helt til slutt i filmen. På hvilke områder har hun endret seg i løpet av den tiden vi blir kjent med henne? Snakk sammen i grupper.

4) Hvordan tror du Luis lillebror ville ha beskrevet storesøsteren sin? Skriv fem stikkord som du etterpå sammenligner med hva andre i klassen har skrevet.

5) Zhang Jiusheng og Lui har ulike interesser av å få tak i filmrullen. Hvilke? Hva slags likheter og ulikheter ser du mellom disse to motivene? Snakk sammen i grupper. Begrunn tankene dine.

6) Herr Fan (som kalles Mr. Film) er en veldig populær og respektert mann i byen. Hvorfor? Utdyp svaret ditt.

7) Herr Fan opplevde nok sitt bekjentskap med Zhang Jiusheng som både positivt og negativt. Hva tror du han vil si at var, på et personlig plan, det mest givende og mest krevende med sitt møte med Zhang Jiusheng?

8) I filmen er det noen mindre sentrale karakterer, for eksempel motorsyklisten Yang He, lastebilsjåføren, Mr. Films tilbakestående sønn og Offiser Cui. Disse påvirker filmens hendelsesforløp på ulikt vis, men på hvilke måter bidrar disse karakterene til at vi blir bedre kjent med livene til de tre hovedpersonene (Zhang Jiusheng, Lui og/eller Mr. Film)? Snakk sammen i klassen.

9) Foruten Lui er det ingen fremtredende kvinner i filmen. Hva kan være grunner til dette, tror du?

C: VALG (Etikk og moral)

1) Hvorfor ønsket Lui å stjele filmrullen? Snakk sammen i klassen om hvilket motiv hun hadde, og om i hvor stor grad tyveriet kan la seg forsvare/rettferdiggjøre.

2) Mr. Film lurte på hvorfor Zhang Jiusheng ikke ønsker å fortelle hvorfor han har returnert filmrullen. Han sier: "Men gode kamerater bør vel forklare en god gjerning." Hva menes med "en god gjerning"? Skriv ned fem eksempler på ulike gode og dårlige gjerninger du så eksempler på i filmen, og etterpå sammenligner du med hva andre i klassen har skrevet.

3) I filmen ser vi ulike eksempler på vold. Snakk sammen i klassen om hvilke eksempler dere husker, for å friske opp i hukommelsen. I hvilke av disse situasjonene mener dere at det eventuelt kan la seg forsvare å utøve vold? I hvilke situasjoner kunne ikke-voldelige løsninger heller ha blitt valgt? Diskuter i klassen. Begrunn synspunktene dine.

4) Zhang Jiusheng valgte å rømme fra fengsel for å få sett datteren sin i et kort øyeblikk på film. Hvilke argumenter tror du han veide for og imot denne avgjørelsen?

5) I filmen hører vi Mr. Film si at "film lærer oss å bli bedre mennesker." Har han rett? Snakk sammen om dette. På hvilke måter kan akkurat denne filmen lære deg å bli et bedre menneske?

D: SKRIVEOPPGAVER

1) Inspirert av filmen, skriv et dikt som passer til et av følgende tittelforslag:

- Løping over sanddyner
- Natt i ørkenen
- Lillebrors lampeskjerm
- Kinosalen
- Ett sekunds lykke

... eller velg din egen tittel. Etterpå kan dere lese ferdige resultat høyt for hverandre i klassen.

2) Under kan du lese en oversikt over situasjoner som ulike karakterer i filmen erfarer. Velg én av disse og skriv en skjønnlitterær tekst hvor du beskriver hvordan du tror en slik episode kan oppleves. Teksten din trenger ikke å ha mye handling, den trenger heller ikke være veldig lang, men konsentrer deg om å skildre sanser og følelser. (Bruk tankereferat i stedet for handlingsreferat.) Gi teksten din en passende tittel. Etterpå kan dere lese ferdige resultat høyt for hverandre i klassen.

- Lui stjeler filmrullene og løper avgårde om natta.
- Lui finner et bein i ørkenen, som hun slår Zhang Jiusheng i svime med.
- Zhang Jiusheng får omsider sett filmavispisoden første gang.
- Filmene vises omsider for byens befolkning. (Tenk deg til at du er hvem som helst i publikum, som ikke har sett en ny film på to måneder.)
- Lius lillebror er alene hjemme, og Zhang Jiusheng kommer brasende inn.
- Zhang Jiusheng sitter forslått og bakbundet til en påle, og han vet han vil bli fraktet tilbake til fangeleiren.
- Lui får for første gang på to år se Zhang Jiusheng igjen.
- Lui og Zhang Jiusheng leter etter filmruta han to år tidligere mistet i ørkensanden.

E: ORD OG UTTRYKK

1) Hvorfor tror du denne filmen har fått tittelen "Ett sekunds lykke"?

2) I filmen hører vi følgende ord/uttrykk: Sosialisme, kamerat(!), mønsterarbeider og "i Maos ånd". Bruk internett og snakk sammen om hvordan disse ordene/uttrykkene henger sammen med den politiske situasjonen i Kina på den tiden filmens handling er lagt til.

- 3) Lius lillebror kaller Zhang Jiusheng for et utskudd (norsk oversettelse). Hva mener han med dette?
- 4) I krigsfilmen "Heroiske sønner og døtre" hører vi at det synges om "å dø som en helt". Hva slags død er det snakk om? Diskuter i klassen.
- 5) Hva er propaganda?
- 6) "Heroiske sønner og døtre", krigsfilmen som bybeboerne får se, kan sies å være en propagandafilm. (Dette gjelder også krigsfilmer laget i mange andre land, også i Vesten.) Snakk sammen om hva dere husker ble gjort, sagt og sunget i de ulike sorthvitt-klippene vi får se gjengitt, og diskuter på hvilke måter budskapet i filmen kan bidra til å påvirke publikums tankesett. Hva er det produsentene av en slik film ønsker å oppnå?

F: DIVERSE

- 1) Som man ser i "Ett sekunds lykke", ble det tidligere benyttet en helt annet filmfremvisningsteknologi enn den digitale, som er den mest vanlige i dag. Vi kaller denne type film for analog film. Bruk internett og finn mer informasjon om hvordan denne teknologien fungerer.
- 2) Hvilke ulike former for kjærlighet ser du eksempler på i denne filmen? Snakk sammen i grupper.
- 3) Praktisk oppgave: Visning av analog film er strengt tatt en form for skyggespill, hvor innholdet i hver rute på en filmrull avgjør hva vi får se på lerretet. Rigg til et stort lerret i et mørklagt rom, hvor dere ved hjelp av en konsentrert lyskilde lager en fremvisning, enten ved hjelp av "live" rollespill med egne kroppor, eller ved hjelp av selvlagde figurer og bilder som dere gir bevegelser. Vær kreative. Ha det gøy!

G: GENERELLE FILMSTUDIESPØRSMÅL

- 1) Hva handlet denne filmen om? Beskriv med bare noen få ord.
- 2) Hvor bra synes du filmen var? Hva likte du godt og hva likte du dårlig? Begrunn synspunktene dine.
- 3) Hvilke ulike følelser ga filmopplevelsen deg? Gjorde noen av scenene i filmen deg glad? Ble du noen gang trist i løpet av handlingen? Flau? Støtt? Sint? Hva fikk deg til å le? Gjorde noe deg redd? Følte du på noe tidspunkt ubehag? Reagerte andre i klassen på samme måte som deg? Snakk sammen om dette.
- 4) Hvilke virkemidler har filmskaperne brukt for å få frem ulike stemninger? (Stikkord: klipp, musikk, tempo, farger, lys/mørke m.m.)
- 5) Skriv en anmeldelse av filmen. Fortell om hva du likte og hva du ikke likte. Begrunn synspunktene dine.

Send gjerne respons på dette filmstudiearket til mail@pohphoto.com. Takk!

Per Olav Heimstad (f. 1973) er adjunkt og har undervist i ungdomsskolen siden 1999. Han driver også enmannsfirmaet POHphoto (pohphoto.com) og har bl.a. jobbet som fotograf, film-/musikkanmelder, tegneserietegner, forfatter og statist/smårolleskuespiller.